

Kulturdepartementet

Minnesanteckningar från sakråd om coronapandemin och att nå ut med information om vaccinering, den 24 juni 2021

Bakgrund

Den 24 juni 2021 bjöd kultur- och demokratiminister Amanda Lind in representanter från det civila samhället till ett sakråd för att ta del av civilsamhällets erfarenheter och medskick kring spridning av information om vaccinering mot covid-19.

Inledning

Kultur- och demokratiministern hälsar välkommen och inleder sakrådet.

Erfarenheter och medskick

Civilsamhällets roll och samverkan med det offentliga

- Många organisationer ser informationsspridning till utsatta grupper som en del i sitt befintliga uppdrag och tar ett stort ansvar. Förankring i lokalsamhället, gräsrotskontakter och föreningsliv är nyckelfaktorer.
- Samtliga organisationer var positiva och underströk vikten av regeringens dialog med civila samhällets organisationer. Samtidigt framfördes kritik av flera mot att civilsamhällets organisationers kunskaper och möjligheter till att medverka i vaccinationsarbetet inte tagits tillvara av offentliga aktörer.
- Det har tagit tid för regionerna att se civila samhället som en resurs i detta arbete och det ser väldigt olika ut på regional nivå. Finns dock goda exempel som Göteborg, vilka har ingått partnerskap för mobila team.

- De informativa utmaningarna gällande vaccin liknar utmaningarna med information om spridningen av viruset när pandemin kom. MSB och Folkhälsomyndigheten var väldigt aktiva då med utskick nästan varje vecka. Detta har inte upprätthållits på samma sätt vad gäller vaccineringen. Myndigheter och civila samhället var synkade i början på pandemin, men detta har nu tappat styrfart. Liknande bild på det lokala planet mellan kommun och civila samhället.
- Hela Människan framförde att privata vaccinaktörer lokalt varit mer effektiva och tagit initiativ till samarbete med civila samhället för att nå svårnådda målgrupper.
- LSU har sett en god utveckling hos myndigheterna där man idag ser en helt annan typ av pandemikommunikation utan utmålet av vissa målgrupper som särskilt problematiska.
- Studieförbunden i samverkan, Vetenskap & Allmänhet och Folkets Hus och Parker har tidigt efterlyst samverkan med myndigheter kring vaccinationsfrågan då de såg att det skulle bli svårigheter att nå ut. Vetenskap & Allmänhet arbetar just nu med en guide till MSB för hur man kan utforma information.
- Lärdomar finns att dra om beredskap framöver. Flera organisationer lyfter förslag om att upprätta en strategisk beredskap, en nationell krishubb som finns och möts även när det inte är kris.
- Situationen har visat på vikten av organ som Nationellt organ för dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället (NOD), där stor del av samordningen sker.

Informationsspridning

- Det är viktigt med olika former av kommunikation, inte bara skriftlig utan även muntlig och i digitala kanaler. Vissa befinner sig dock i ett digitalt utanförskap. Även språkliga hinder har framkommit. Det finns också bristande tilltro till myndigheter hos vissa grupper. Finns även en viss misstänksamhet mot vaccinet i sig.
- Vissa grupper är särskilt skeptiska, beroende på okunskap och rädsla för biverkningar. Många tar till sig av information från dem som står nära, vilket innebär att om det finns dåliga erfarenheter så sprids det snabbt inom gruppen.
- Det är inte alltid tillräckligt med bara information, det behövs även mobila team och flera olika sätt att kunna vaccinera sig.

- För många av organisationernas målgrupper saknas konkreta faktorer som folkbokföringsadress, bank-id och fullständigt personnummer. Man hamnar således i ett separat spår.
- Papperslösa och hemlösa är en stor grupp, men även de som exempelvis jobbar och har otrygga anställningar eller av andra anledningar inte kan lämna sin arbetsplats.
- Brist på skriftlig information är inte det främsta problemet, det som istället efterfrågats är forum för att ställa frågor muntligt. Den låga vaccinationsgraden hos vissa grupper beror inte på ovilja, snarare en kombination av att information inte når ut men även praktiska hinder att vaccinera sig.
- Studieförbunden ser behov av företrädare med hög legitimitet, exempelvis från trossamfunden. Det finns en stor oro bland flera grupper och att många frågor kvarstår.
- Islamic Relief har inrättat en nationell hjälplinje, många papperslösa som hör av sig. Här har det funnits möjlighet att möta upp med information på flera språk. De har även inrättat Muslimska organisationer i samverkan för att svara mot de socioekonomiska konsekvenserna. Där ingår ett tiotal organisationer.
- Många medlemmar i etniska föreningar är äldre personer där många ännu inte är integrerade och inhämtar information från medier från deras tidigare hemländer. Stor del av informationen överensstämmer därmed inte med det som Sveriges regering vill kommunicera.

Avslutning

Representanter för Folkhälsomyndigheten och Socialdepartementet som deltagit vid sakrådet tackar för medskick och betonar vikten av fortsatt dialog och samverkan med civila samhället.

Kultur- och demokratiministern poängterar att pandemin behöver bekämpas med gemensamma krafter, tackar för allas medverkan och avslutar därefter sakrådet.

Deltagande organisationer

- Fryshuset
- Forum – idéburna organisationer med social inriktning
- Hela Människan

- Islamic Relief
- LSU - Sveriges ungdomsorganisationer
- SIOS – Etniska organisationer i samverkan
- Studieförbunden i samverkan
- Svenska Röda Korset
- Sveriges Kristna Råd
- #tellcorona
- Vetenskap & Allmänhet